

ESS1 – 2. program

Usposabljanje strokovnih delavcev za uspešno vključevanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami v vzgojo in izobraževanje 2008 – 2011

Uvajanje koncepta učne težave v osnovni šoli s pomočjo inkluzivnih timov

NEKATERI PRIPOMOČKI PRIMERNI ZA ODKRIVANJE IN PREPOZNAVANJE UČENCEV, PRI KATERIH SE KAŽE TVEGANJE ZA PRISOTNOST UČNIH TEŽAV

mag. Suzana Pulec Lah

LESTVICA ZA ZGODNJE ODKRIVANJE SPECIFIČNIH UČNIH TEŽAV^a

Lestvica znakov rizičnosti za SUT (**Mardell-Czudnowski**, 2001) omogoča zgodnje odkrivanje otrok s specifičnimi učnimi težavami. Rizični za specifične učne težave so otroci, pri katerih v predšolskem obdobju opazimo enega ali več od 10 znakov (razporejenih po pomembnosti):

1. **težave na področju fonološkega zavedanja** (prepoznavanje glasov v besedi, rimanje, iskanje besed na določen glas itd.)
2. **težave na področju hitrega poimenovanja znanih objektov** (hitrost priklica znanih imen predmetov, barv, simbolov itd.)
3. **slabša izgovorjava glasov pri 2.5 letih**
4. **težave pri učenju abecede in števil v predšolskem obdobju** (priklic simbolov, sposobnosti povezave besed z ustreznim simbolom, številke s količino itd.)
5. **pomanjkljiva pozornost, nemirnost, impulzivnost** (pogojujejo številne napake, slabo samokontrolo, pozornost do detajlov itd.)
6. **pomanjkljivo razvite receptivne jezikovne sposobnosti pri štirih letih** (skromen besednjak, neustrezna raba besed, slabo oblikovani stavki itd.)
7. **zakasnel govorni razvoj**, ki se kaže v slabše razvitih receptivnih in ekspresivnih govorno-jezikovnih sposobnostih ter težavah priklica terminov
8. **težave pri stikih z vrstniki** (v zgodnjem otroštvu težave pri učenju določenih sposobnosti in spretnosti, kot so: deliti nekaj z drugimi, sodelovati z vrstniki, empatijo itd.)
9. **nespretnost** (na področju grobe in fine motorike)

^a Povzeto iz prispevka **dr. Marije Kavkler**: Zgodnje odkrivanje otrok s specifičnimi učnimi težavami. Dosegljivo na spletu dne 18.9.2009: http://www.drustvo-bravo.si/web/uploads/clanki/kavkler_zgodkrivanje.pdf

10. **težave sledenja navodil in urnika** (slabši kratkotrajni spomin, kratkotrajna pozornost, preservacija itd.).

LESTVICA TVEGANJA ZA DISLEKSIJO

Marta Bogdanowicz je na seminarju »Metoda dobrega začetka«, ki ga je organiziralo Društvo BRAVO, predstavila lestvico tveganja za pojavljanje disleksije.

Lestvica tveganja je primerna za identifikacijo **rizičnih šestletnih otrok** (tudi malo mlajših in malo starejših). Lestvico lahko izpolnijo starši ali vzgojitelji. S pomočjo lestvice lahko starši ali vzgojitelji/učitelji identificirajo otroke, pri katerih je povečano tveganje za pojavljanje disleksije. Lestvica ne predstavlja pripomočka za diagnosticiranje disleksije.

Gradivo je pripravljeno z namenom ozaveščanja staršev in strokovnih delavcev za zgoden začetek obravnave otrok rizičnih za nastanek specifičnih učnih težav v času šolanja.

Lestvica vsebuje **21 trditve**, ki jih **ocenjujemo na lestvici od 1 do 4**, pri čemer pomeni 1 – nikoli se ne pojavlja/ne drži, 2- občasno se pojavlja/deloma drži, 3 – pogosto se pojavlja/večinoma drži, 4 – vedno prisotno/ popolnoma drži.

Izpolnjevalec mora obkrožiti oceno, ki najbolje izraža prisotnost oz veljavnost izbrane trditve za otroka.

Trditve v lestvici opredeljujejo težave na šestih področjih:

PODTESTI PODROČJA TEŽAV

Fino motorične sposobnosti	02. Otrok ima težave pri rezanju s škarjami. 20. Težave ima z zavezovanjem vezalk in vozlov ter zapenjanjem gumbov.
Grobo motorične sposobnosti	04. Njegove grobomotorične spretnosti so slabše razvite - je okoren pri teku in skakanju, slabo vozi kolo itd. 10. Ne sodeluje rad pri motoričnih igrah. 15. Slabo izvaja motorične vaje v vrtcu/šoli.
Vidno zaznavanje	01. Otrok težje pomni črke, ki se redkeje pojavljajo npr. F, G, Ž. 05. Črke piše zrcalno, prav tako številke; črke in besede zapiše v obratni smeri - od desne proti levi. 09. Ne mara igrati s kockami (LEGO kockami, ne mara sestavljanek ali ne zmore prerisati danega vzorca, nariše pa lahko svojega) 11. Ima težave z razločevanjem in pomnjenjem črk istih oblik, ki so drugače obrnjene npr. b-p-d-g 12. Ne mara risanja. 16. Težje razlikuje in pomni črke podobnih oblik npr. m-n, l-t, a-o 18. Ima težave s prerisovanjem preprostih vzorcev in geometrijskih likov
Jezikovno procesiranje	07. Otrok ne razlikuje podobnih glasov npr. g-k, z- s in zato ne sliši razlike med podobno slišanimi besedami: gos-kos, Zora-Sora 13. Težave ima s pomnjenjem besed ali števil v zaporedju ali pomnjenju drugih zaporedij npr. imen delov dneva, imen dnevnih obrokov v zaporedju, dni v tednu, letnih časov, zaporedja štirih števil itd. 17. Ima težave z razločevanjem in razčlenjevanjem besed na glasove npr. miza = m-i-z-a. 19. Težave ima s spajanjem glasov v besedo, npr. k-o-s = kos. 21. Otrok ima težave s pomnjenjem kratkih pesmi (deklamiranih in petih).
Jezikovno procesiranje in izražanje	03. Ima govorne težave (težave z izgovorjavo glasov, besed) 06. Otrok popači besede npr. "kraktor" namesto "traktor", v besedah spreminja predpone; ima težave pri razlikovanju podobnih glasovnih vzorcev v besedi npr. "kos" "bos" ali "krava" trava" 08. Težave ima tudi z besednim izražanjem (težje besede uporablja napačno), zamenjuje besedni red v povedih ali uporablja napačne slovnične oblike
Pozornost	14. Težko usmeri pozornost, njegova pozornost je odkrenljiva

Lestvico Marte Bogdanowicz sta prevedli: Meta Bizjak Eržen in Tadeja Rupar

Ustrezni strokovnjaki lahko rezultate zelo podrobno analizirajo. Lahko pa enostavno izračunamo dobljeno vsoto ocen in jo primerjamo z naslednjo lestvico ^b:

Od 21 do 34 točk: pri otroku ni nakazano tveganje za disleksijo.

Od 35 do 40 točk: pri otroku je nakazano manjše tveganje za disleksijo. Priporoča se posvetovanje z ustreznimi strokovnjaki in v času igre ter vsakodnevnih dejavnosti ustrezno stimuliranje vseh pomembnih področij.

Od 41 do 53 točk: pri otroku je nakazano zmerno tveganje za disleksijo. Priporoča se obisk ustreznih kliničnih specialistov za področje disleksije, ki vam bodo svetovali, kako sistematično uriti ustrezne spretnosti pri otroku.

Od 54 do 84 točk: pri otroku je prisotno visoko tveganje za disleksijo. Potrebna bo intenzivna obravnava.

Bolj podrobni napotki za analizo rezultatov se nahajajo v publikaciji Marte Bogdanowicz: »Ryzyko dysleksji. Problem i diagnozowanie«, Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2002.

^b Povzeto po spletni strani <http://www.logopedia.net.pl/artykuly/41/skala-ryzyka-dysleksji-srd-prof-marty-bogdanowicz.html> , kjer lahko dobite tudi več informacij o lestvici.

LESTVICA TVEGANJA ZA DISLEKSIJO (Marta Bogdanowicz, 2002):

Trditve	OCENE			
1. Otrok težje pomni črke, ki se redkeje pojavljajo npr. F, G, Ž.	1	2	3	4
2. Otrok ima težave pri rezanju s škarjami	1	2	3	4
3. Ima govorne težave (težave z izgovorjavo glasov, besed)	1	2	3	4
4. Njegove grobomotorične spretnosti so slabše razvite - je okoren pri teku in skakanju, slabo vozi kolo itd.	1	2	3	4
5. Črke piše zrcalno, prav tako številke; črke in besede zapiše v obratni smeri - od desne proti levi.	1	2	3	4
6. Otrok popači besede npr. "kraktor" namesto "traktor", v besedah spreminja predpone; ima težave pri razlikovanju podobnih glasovnih vzorcev v besedi npr. "kos" "bos" ali "krava" "trava"	1	2	3	4
7. Otrok ne razlikuje podobnih glasov npr. g-k, z- s in zato ne sliši razlike med podobno slišanimi besedami: gos-kos, Zora-Sora	1	2	3	4
8. Težave ima tudi z besednim izražanjem (težje besede uporablja napačno), zamenjuje besedni red v povedih ali uporablja napačne slovnične oblike	1	2	3	4
9. Ne mara igrati s kockami (LEGO kockami, ne mara sestavljanek ali ne zmore prerisati danega vzorca, nariše pa lahko svojega)	1	2	3	4
10. Ne sodeluje rad pri motoričnih igrah	1	2	3	4
11. Ima težave z razločevanjem in pomnjenjem črk istih oblik, ki so drugače obrnjene npr. b-p-d-g	1	2	3	4
12. Ne mara risanja.	1	2	3	4
13. Težave ima s pomnjenjem besed ali števil v zaporedju ali pomnjenju drugih zaporedij npr. imen delov dneva, imen dnevnih obrokov v zaporedju, dni v tednu, letnih časov, zaporedja štirih števil itd.	1	2	3	4
14. Težko usmeri pozornost, njegova pozornost je odkrenljiva	1	2	3	4
15. Slabo izvaja motorične vaje v vrtcu/šoli.	1	2	3	4
16. Težje razlikuje in pomni črke podobnih oblik npr. m-n, l-t, a-o	1	2	3	4
17. Ima težave z razločevanjem in razčlenjevanjem besed na glasove npr. miza = m-i-z-a	1	2	3	4
18. Ima težave s prisojanjem preprostih vzorcev in geometrijskih likov	1	2	3	4
19. Težave ima s spajanjem glasov v besedo, npr. k-o-s = kos.	1	2	3	4
20. Težave ima z zavezovanjem vezalk in vozlov ter zapenjanjem gumbov.	1	2	3	4
21. Otrok ima težave s pomnjenjem kratkih pesmi (deklamiranih in petih).	1	2	3	4

VPRAŠALNIK PREDNOSTI IN TEŽAV - SDQ (Strengths and Difficulties Questionnaire)

Avtor: Robert Goodman, PhD
Company: Youthinmind
Email: youthinmind@gmail.com
Website: www.youthinmind.com
SDQ Website: www.sdqinfo.com

Kratek opis

Namen: SDQ je pripomoček za detekcijo («screening») in zgodnje odkrivanje močnih področij in težav na področju vedenja pri otrocih in adolescentih.

Vsebina: Vsebuje 25 trditev – opisov vedenj (nekateri opisi opredeljujejo zaželeno in drugi manj primerno vedenje). Trditve so razdeljene v pet podlestvic:

- težave na področju čustvovanja (pet trditev),
- težave na področju vedenja (pet trditev),
- hiperaktivnost/nepozornost/ ADHD (pet trditev),
- težave na področju medvrstniških odnosov (pet trditev) in
- prosocialno vedenje (pet trditev).

Nekatere različice vsebujejo tudi dodatna vprašanja, ki izpolnjevalca vprašalnika sprašujejo o mnenju, ali ima otrok težave in če menijo, da jih ima, ali so kronične ter kako vplivajo na otrokovo vsakdanje funkcioniranje in na okolje.

Ciljna skupina: otroci od 4. do 16.leta.

Uporabniki: Strokovnjaki s področja duševnega zdravja otrok in mladostnikov ter šolski psihologi.

Zahteve po usposabljanju za uporabo: Ne zahteva se nobeno specialno usposabljanje.

Čas izvajanja: 25 trditev, približno 5 min.

Izpolnjujejo: Starši in učitelji. Za 11-16-letnike obstaja tudi oblika za samo-poročanje.

Oblika: Papir, svinčnik.

Jezik: SDQ je dostopen v 66h jezikih. V PDF obliki je dostopen na [SDQ Info](http://www.sdqinfo.com/b1.html) (<http://www.sdqinfo.com/b1.html>) . Rezultati pa temeljijo zgolj na angleški različici.

Vrednotenje: Informacije o vrednotenju so dostopne na [SDQ Info](http://www.sdqinfo.com/b1.html). Možno je tudi online vrednotenje na [SDQ Score](http://www.sdqinfo.com/b1.html).

Uporaba: PDF različice so brezplačno dostopne na [SDQ Info](http://www.sdqinfo.com/b1.html). Dovoljeno je fotokopiranje in brezplačna uporaba. Preoblikovanje in elektronsko posredovanje ni dovoljeno brez privolitve nosilca avtorskih pravic YouthinMind.

LESTVICA SPOŠNE RAZVITOSTI IN POSEBNIH POTREB (Mirko Galeša, pripravila S. Pulec Lah)

SPREMLJANJE IN UGOTAVLJANJE OTROKOVEGA DELOVANJA

	O C E N A R A Z V I T O S T I					Zmožnosti / že osvojeno in porajajoče se znanje, veščine, spretnosti in izkušnje/	Težave	Predlogi za IP
	1	2	3	4	5			
1. Prihajanje v šolo								
2. Branje								
3. Pisanje								
4. Računanje								
5. Splošna poučenost								
6. Ustvarjalne spretnosti								
7. Praktične spretnosti								

8. Gibalne spretnosti									
9. Učne spretnosti									
10. Govor, jezik									
11. Komunikacijske spretnosti									
12. Odnos do sebe (samozaupanje, samospoštovanje...)									
13. Skrb zase									
14. Samokontrola									
15. Vztrajnost, motivacija									

16. Interesi									
17. Samostojnost									
18. Odnos do šole, učenja/ učne navade									
19. Sodelovanje z drugimi									
20. Skrb za druge /obzirnost, potrpežljivost, empatija									
21. Odnos do učiteljev									
22. Vedenje do sošolcev									
23. Zaznavanje									

24. Pomnjenje								
25. Razumevanje in sledenje navodilom								
26. Reševanje problemov, logično mišljenje								
27. Količinska orientacija								
28. Časovna orientacija								
29. Prostorska orientacija								
30. Ustvarjalno mišljenje								
Drugo								

**USKLAJENA SPLOŠNA OCENA VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNIH DEJAVNIKOV
(v šoli in družini), ZMOŽNOSTI IN POSEBNIH POTREB (Galeša, 2003)**

Dejavniki in funkcije	Ocenjevalci			UOR	OPP
	1	2	3		
1. Dejavniki vzgoje in izobraževanja v šoli					
2. Dejavniki vzgoje in izobraževanja v družini					
3. Vid					
4. Sluh					
5. Senzorična in senzo-motorična Integracija					
6. Vidno zaznavanje					
7. Slušno zaznavanje					
8. Gibalne spretnosti					
9. Koordinacija oko-roka					
10. Orientacija					
11. Poslušanja					
12. Govor					
13. Branje					
14. Pisanje					
15. Logično mišljenje					
16. Književnost					
17. Matematične veščine					
18. Ustvarjalne spretnosti					
19. Praktične spretnosti					
20. Učne veščine in spretnosti					
21. Splošno spoznavanje					
22. Mišljenje					
23. Pomnjenje					
24. Pozornost					
25. Navade					
26. Samopodoba					
27. Čustvovanje					
28. Socializacija					
29. Natančnost					
30. Interesi					
31. Prisotnost pri pouku					
32. Vztrajnost					
SKUPAJ USKLAJENIH OCEN 30 FUNKCIJ - DELEŽI					
Enojk					
Dvojk					
Trojok					
Štiric					
Petic					
Skupaj					

Več informacij o lestvici in njeni uporabi:

Galeša, M. (1995). Individualizirani programi za otroke s posebnimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami : spoznavanje otrok in njihovega okolja, načrtovanje, izvajanje in evalvacija.

Radovljica : Didakta, 1995

Galeša, M. (2003). Ocenjevanje zmožnosti in posebnih potreb otrok v osnovni šoli ter načrtovanje individualiziranih programov : praktični pristop. Celje: Valmar.

NEKATERE KORISTNE POVEZAVE ZA ODKRIVANJE, PREPOZNAVANJE UČNIH TEŽAV

Znaki, simptomi učnih težav

http://www.education.com/reference/article/Ref_Checklist_Signs/

oz. osnovna stran

<http://www.education.com/topic/special-needs/>

Znaki, simptomi ADHD

http://www.education.com/reference/article/Ref_Symptoms_ADHD/

<http://psychcentral.com/addquiz.htm> (za odrasle)

Odkrivanje znakov avtizma

http://www.education.com/reference/article/Ref_Autism_Diagnosis/

IZBRANE OBLIKE NEFORMALNEGA OCENJEVANJA

Neformalne oblike ocenjevanja:

- predstavljajo osnovno učiteljevo orodje prepoznavanja, spremljanja napredka in ocenjevanja učnih zmožnosti, dosežkov in potreb,
- so pomembne v vseh fazah prepoznavanja in diagnostičnega ocenjevanja,
- so ključnega pomena v obdobju pred napotitvijo otroka v proces usmerjanja: zagotavljajo informacije za načrtovanje in dokumentiranje strategij obravnave ter spremljanje napredka otroka,
- enako pomembne tudi za načrtovanje, spremljanje in vrednotenje programa za vse že usmerjene otroke.

Večji delež ocenjevalnega procesa je možno izpeljati v vsakodnevnih rutinah poučevalnega procesa.

Najpogostejše oblike in vrste neformalnega ocenjevanja:

- Opazovanje, analiza nalog (ang. *Task analysis, Work sample analysis*);
- Funkcionalna analiza vedenja (ang. *Functional Behavior Assessment – FBA*);
- Kriterijsko ocenjevanje in ocenjevanje na osnovi učnega načrta (ang. *Curriculum Based Assessment - CBA*);
- Portfolio.

Ocenjevanje na osnovi učnega načrta (ang. *Curriculum Based Assessment - CBA*)

Ocenjevanje in vrednotenje učenčevih dosežkov ali napredka na osnovi učnega načrta (ang. *Curriculum-based measurement ali CBM*) omogoča spremljanje in ocenjevanje osnovnih spretnosti in osvojenih znanj pri učencu. Pristop je sredi 70ih razvil prof. Stan Deno z Univerze Minnesota.

Sprva se je CBM pristop uporabljal predvsem za spremljanje napredka učenca, kasneje se je njegova uporaba močno razširila za namene presejevanja (»screening«) in normativnega sprejemanja odločitev.

S sprejetjem in implementacijo iniciative No Child Left Behind Act (l. 2001) je CBM v ZDA postajal vedno pomembnejši pristop oz. oblika standardiziranega vrednotenja, ki je zaradi direktnega vrednotenja učnih dosežkov na osnovi učnega načrta tesno povezan in pomemben za razumevanje učenčevega napredka in doseganja predpisanih nacionalnih standardov znanja.

Štirje glavni principi CBM pristopa (Shinn 1989³) so:

- direktno merjenje napredka – učenčev napredek vrednotimo direktno, to pomeni s pomočjo aktivnosti, učnih materialov, vsebin, ki smo jih pri poučevanju uporabili;

³ Shinn, M.R. (1989). *Advanced Applications of Curriculum-Based Measurement*. NY: The Guilford Press.

- preizkusi naj bi bili zelo kratki (od 1 do 5 minut);
- osnovna oblika preizkusov oz. njihovega izvajanja naj bi omogočala pogoste meritve (enkrat do petkrat tedensko);
- zbrane informacije o učenčevem napredku prikazujemo na enostaven in sistematičen način – npr. v obliki grafa, tabele, kar nam omogoča kontinuirano spremljanje učenčevega napredka.

Ena najpomembnejših značilnosti CBM pristopa je njegova neposredna uporabnost v razredu. Učitelj s pomočjo direktnega opazovanja in beleženja učenčeve učne učinkovitosti pridobi potrebne informacije, ki jih nato uporablja kot osnovo za sprejemanje nadaljnjih odločitev glede načrtovanja poučevanja. Vsem različnim modelom CBA je skupna predpostavka, da je potrebno preverjati tisto kar poučujemo.

Za vrsto opisanega ocenjevanja se uporablja več različnih izrazov: Deno in sodelavci proces imenujejo *Curriculum-based measurement (CBM)*; Howell in sodelavci *Curriculum-based evaluation*; drugi (npr. Glickling in Havertape, 1981; Idol in sod., 1986; Shapiro in Lentz, 1986; Tucker, 1985; povzeto po Shapiro, 2004⁴) so proces poimenovali *Curriculum-based assessment (CBA)*. Čeprav vsak od pristopov poudarja nekoliko različne vidike procesa preverjanja in vrednotenja, je vsem skupno, da ocenjujejo otrokove učne težave na osnovi učnih vsebin, veščin in procesov, ki se jih otrok uči. Izstopa model Shapira in Lenza, ki poleg ocenjevanja otrokovih znanj in spretnosti vključuje tudi elemente ocenjevanja učnega okolja.

CBA model je zelo primeren za ocenjevanje otrok, ki imajo različne težave pri osvajanju osnovnih učnih spretnosti in znanj (branja, pisanja, računanja) in za ocenjevanje dosežkov otrok različnih starosti.

Pri obravnavi učencev z učnimi težavami lahko CBA model uporabimo z različnimi nameni (prirejeno po Shapiro, 2004):

1. Predstavlja ustrezno in učinkovito obliko spremljanja in vrednotenja učnih dosežkov pred specialno pedagoško obravnavo (na prvih treh korakih kontinuuma).
2. Omogoča ugotavljanje, ali je učni program, ki ga nudimo otroku, zanj ustrezen.
3. Pomaga pri načrtovanju specifičnih strategij za obravnavo učnih težav.
4. Omogoča načrtovanje sprememb v učnem okolju, ki bi lahko vplivali na večjo uspešnost otroka.
5. Predstavlja osnovo za načrtovanje kratkoročnih in dolgoročnih ciljev IP za učence v programih s prilagojenim izvajanjem in prilagojenih programih.
6. Predstavlja primeren način za sistematično spremljanje napredka učenca v določenem časovnem obdobju.
7. Predstavlja empirično metodo vrednotenja in ugotavljanja ustreznosti in učinkovitosti določene poučevalne ali specialno pedagoške strategije/intervencije.
8. Ocenjevanje je usklajeno in prilagojeno temu, kar naj bi se otrok naučil v avtentičnem učnem okolju.

⁴ Shapiro, E.S. (2004). *Academic Skills Problems, Direct Assessment and Intervention*. NY: The Guilford Press

9. Predstavlja potencialno strategijo za presejalne preglede in odkrivanje učencev z učnimi težavami.
10. Predstavlja empirične metodo za presojanje in odločanje ali bi učenec potreboval bolj prilagojeno učno okolje.

Funkcionalna analiza vedenja (ang. *Functional Behavior Assessment – FBA*)

Funkcionalna analiza vedenja (FAV) ni nov pristop in ne zahteva posebnega usposabljanja za uporabo. S pomočjo FAV naj bi ugotovili funkcijo oz. namen določenega opazovanega vedenja. Ugotovitve pa naj bi služile za bolj direktno načrtovanje intervencij oz. strategij ravnanja.

Skozi proces FAV naj bi učitelji in drugi strokovni delavci bolje uvideli naravo učenčevega vedenja in možne vzroke za to vedenje (kaj sproži in povzroča takšno vedenje). Pravo razumevanje, zakaj se učenec vede tako kot se, je torej najboljši korak za pridobitev ustreznih strategij za preprečevanje ali zmanjševanje neprimerne obnašanja.

FAV vsebuje naslednje komponente:

1. Natančna definicija vedenja. Objektivni opis vedenja, ki mora biti natančno, merljivo, preverljivo. Zanima nas, kaj natančno otrok naredi? Kako je vedenje videti, slišati, občutiti? Kako pogosto se pojavlja določeno vedenje? Opazovali naj bi tako dolgo oz. tako pogosto, da bi dobili vpogled v situacije oz. dogodke, ki bi lahko bili sprožilci otrokovega neprimerne vedenja.
2. Če je pri otroku prisotno več oblik manj primerne vedenja, je potrebno oblikovati hierarhični/prioritetni seznam za FAV. Opazovati moramo tako dolgo oz. tako pogosto, da dobimo vpogled v situacije oz. dogodke, ki bi lahko bili sprožilci otrokovega neprimerne vedenja.
3. Identifikacija dejavnikov, ki napovedujejo ali se pojavljajo tik preden opazovanim vedenjem (sprožilci/ antecedenti). Podatke zbiramo z direktnim opazovanjem, v intervjujih s starši ali učitelji in podobno. Pri tem bi si morali zastaviti naslednja vprašanja: Kdaj in kje se vedenje običajno pojavlja? Ali se določeno vedenje pojavlja v vseh okoliščinah ali samo v določenih?
4. Identifikacija dejavnikov, ki neposredno sledijo vedenju (posledice). Podatke zbiramo z zgoraj naštetimi tehnikami. Upoštevali naj bi reakcije učitelja, vrstnikov, staršev.
5. Oblikovanje hipotez. Na osnovi zbranih podatkov skušamo ugotoviti možne funkcije oz. namen otrokovega vedenja. Zbrane podatke lahko organiziramo s pomočjo ABC sheme. ABC obrazec za opazovanje vedenja

A (Antecedents) S (Sprožilci)	B (Behaviour) V (Vedenje)	C (Consequences) P (Posledice)
Kaj (situacija, dogodek, zahteva, oseba, del dneva...) je sprožilo vedenje?	Kaj natančno je otrok storil? Natančna opredelitev neželenega vedenja.	Kaj se je zgodilo potem? Kaj je neposredno sledilo (kot rezultat otrokovega vedenja)? Reakcije okolja.

--	--	--

Pri tem je koristno razmišljati o naslednjih elementih: Ali ima učenec spretnosti in veščine, da se izogne določenemu vedenju, ali mora te spretnosti in veščine še pridobiti? Ali učenec razume, kakšno vedenje se od njega pričakuje? Ali se učenec izogiba določenim aktivnostim oz. ali skuša pobegniti pred določenimi situacijami? Ali se učenec zmore kontrolirati svoje vedenje ali potrebuje podporo za kontrolo svojega vedenja? Če ima učenec zmožnosti oziroma se zmore vesti v skladu z pričakovanji, ali se tudi želi tako vesti?...

6. Zbiranje podatkov in informacij, ki podpirajo oblikovane hipoteze. Načrtovanje in oblikovanje intervencij oz. strategij ravnanja za preprečevanje ali zmanjševanje neprimernega vedenja.

Pri zbiranju informacij je pomembno izvedeti tudi čim več o otroku, o njegovi osebnosti in temperamentu, njegovem zdravstvenem, socialnem, čustvenem stanju.. Koristen je tudi podatek o jemanju kakršnihkoli zdravil in možnih stranskih učinkih teh zdravil.

Rezultat FAV naj bi bile ugotovitve, kako okolje vpliva na učenčevo vedenje in možne rešitve vezane na učenje novih veščin za odpravljanje vedenjskih težav.

FAV je torej multidisciplinarni pristop, ki vključuje različne tehnike, vire informacij in strategije, da bi razumeli vzrok vedenjskih težav in našli strategije za odpravo takšnega vedenja. FAV ne nudi tehnike, ki bi jo učitelj uporabil vsakič, ko bi se učenec vedel neprimerno in tudi ne nudi hitre rešitve. Ne ponuja nobenih enoznačnih odgovorov ali dokazov o vzrokih in ciljih učenčevega vedenja, vodi le do strokovnih predvidevanj, ki se jih nato preizkusi in razišče.